

DOF's naturpolitiske arbejde har gavnet Danmarks fugle og natur

DOF har bidraget markant til meget store forbedringer for Danmarks fugle og natur igennem vores nu 120 års eksistens. Især i de senere årtier med fredning fx af Vadehavet, mere end 100 EU-fuglebeskyttelsesområder, naturgenopretning fx i Skjern Å-deltaet og reduceret belastning med miljøgifte er der sket fremskridt for mange arter. Men intet har gavnet Danmarks fugle og større pattedyr mere end den stadig bedre beskyttelse mod jagt og anden efterstræbelse.

Der er ikke mange, der tænker på det, men når Ringduer, Solsorter og andre fuglearter tidligere blev betegnet som sky skovfugle og nu yngler i hver anden villahave, så er det resultatet af, at de blev fredet i yngletiden for mere end 100 år siden. Om det så er ænderne og mågerne i byernes parker, så var det en så stor sensation, dengang de blev tillidsfulde nok af ikke at blive skudt på i byerne, at man skrev om det i aviserne.

I den tid DOF har argumenteret for bedre fuglebeskyttelse, er omkring 90 fuglearter blevet fredet mod jagt og bekæmpelse, jagttiderne er indskrænket med ofte flere måneder, mange jagtmøder som fx brug af fælder og gift er blevet forbudt, der er oprettet et omfattende netværk af reservater for både ynglefugle og rastende og overvintrende vandfuglebestande,

og bly, der forgifter svømmefugle, når de æder spildte hagl som kråseflint, er blevet forbudt i jagtammunition. Hertil blev jægerens monopol på rådgivning af den ansvarlige minister (Jagtrådet) brudt for mange år siden, så vi i dag har et bredt sammensat Vildtforvaltningsråd med repræsentanter for mange forskellige naturinteresser, inkl. DOF.

Mere end 80 års kamp med jægerne

Frem til for godt 40 år siden var arbejdet med bedre beskyttelse af fugle og pattedyr mod et for højt jagttryk en lang og sej kamp mod jægerens dengang tre organisationer. Kampen kulminerede i 1980'erne med flere hundrede debatindlæg i medierne.

Jægerens dengang nye, fremsynede formand fra 1988, Kristian Raunkjær, indså, at det skadede jæger-



Vandfuglejagten i Danmark er blandt de mest intensive i verden, og hele 16 bestande vurderes 'muligvis' at være reducerede af jagten på trækruen. Foto: Lars Maltha Rasmussen.

DOFs ønsker til forbedringer af jagtlovgivningen

Landarealer

Beskyttet natur (20 % af Danmarks landareal):

- Jagt samt regulering af skadevoldende vildt kan fortsætte som hidtil efter gældende regler. Det bør overvejes at forbyde jagt på fugle på offentligt ejede arealer.
- I de områder, hvor der i dag er jagtbestemmelser i fredninger efter Naturbeskyttelsesloven (naturre-servater og kendelsesfredninger) og på landarealer i vildtreservater, skal de nuværende bestemmelser opretholdes eller videreudvikles.

Strengt beskyttet natur (10 % af Danmarks landareal):

- Ingen rekreativ jagt, men forvaltning af bestande af krondyr og måske dådyr, hvor det er nødvendigt, og ved anvendelse af minimalt forstyrrende metoder. Dette bør foregå som fx i Jægersborg Dyrehave, hvor målrettet regulering af hjortebestandene gennemføres så diskret, at dyrene ikke bliver sky, hvilket er med til at gøre området til det mest besøgte og populære naturområde i Danmark.
- Bekæmpelse af invasive arter og ræv – sidstnævnte kun i yngleområder for særligt følsomme jordru-gende fugle.
- Naturnationalparker, en del af strengt beskyttet natur: Ingen jagt, da hele begrebet handler om ufor-styrrede og selvkørende naturområder. Dog udtagning af individer, der mistrives, hvis de lever bag hegn.

Søterritoriet

Beskyttet natur på søterritoriet (20 % af Danmarks havareal)

- Jagt kan fortsætte som hidtil efter gældende regler eller reglerne videreudvikles bl.a. i form af forbud mod motorbådsjagt/opsøgende jagt i EU-fuglebeskyttelsesområder.
- I de områder, der i dag er fredet efter Naturbeskyttelsesloven og/eller Jagt- og vildtforvaltningsloven (vildtreservater), skal de nuværende bestemmelser opretholdes eller videreudvikles.

Strengt beskyttet natur (10 % af Danmarks havareal)

- Ingen jagt.

ne i det lange løb at afvise DOFs og de andre naturor-ganisationers argumentation om nødvendigheden af at give fuglene bedre vilkår. Han indledte et sam-arbejde mellem jægerne – samlet i Danmarks Jæger-forbund – og DOF, så jægerne selv har bidraget til at nedbringe de tidligere helt horrible antal anskydnin-ger (ofte én fugl anskudt for hver nedlagt) og få stop-pet den dengang omfattende beskydning af fredede fugle. Adskillige steder blev omkring hvert 10. skud affyret mod fredede arter. Siden har vi samarbejdet om at få bedre forhold for fuglene i landbrugslandet og sammen arbejdet for at modvirke faunakrimina-litet, inkl. efterstræbelse af fredede rovfugle. Hen ad vejen er også flere arter blevet fredet ved forlig i Vildt-forvaltningsrådet.

Mange arter er gået markant frem

DOFs arbejde gennem alle disse år har sammen med andre gode kræfter resulteret i, at mere end 30 arter er gået frem, efter at de har fået bedre beskyttelse, heriblandt ikoniske arter som var blevet udryddet el-ler tæt på at være det: Havørn, Kongeørn, Fiskeørn, Rød Glente, Vandrefalk, Rørhøg, Knopsvane, Knorte-gås, Bramgås, Blisgås, Grågås, Gravand, Ravn, Trane, Klyde, Hjejle, Storspove, Stor Hornugle, Skarv, Fiske-hejre, Rørdrum, krondyr, rådyr, odder, ulv, gråsæl og spættet sæl. De fleste gåsebestande har, takket være vintergrønne marker, de senere årtier haft yderligere fremgang.

Det er sværere at vurdere, hvor mange af de mere almindelige arter, der er gået frem, men antallet af

rastende og overvintrende vandfugle gik markant frem – ofte mangedobledes – da der blev oprettet et halvt hundrede nye eller stærkt forbedrede, statslige reservater for 20-30 år siden.

Det er dog ikke sådan, at de 167 000 danskere, der indløser jagttegn, nu mangler noget at skyde på. I Danmark er det lovligt at skyde på 25 fuglearter og ni pattedyr, og der skydes op mod to millioner dyr om året. Jagt er en legitim fritidsinteresse, og i de fleste tilfælde foregår den på en forsvarlig måde, men der er bestemt også behov for forbedringer.

Jagt i beskyttet og strengt beskyttet natur?

Den kommende udpegning af 30 % beskyttet natur i Danmark, hvoraf en tredjedel skal være strengt beskyttet, giver mulighed for en markant forbedring af levevilkårene for større fugle og pattedyr i landskabet og ikke mindst en markant forbedring af befolkningens oplevelsesmuligheder.

DOFs holdning til jagt i den kommende strengt beskyttede natur har allerede været udtrykt tydeligt

i formand Egon Østergaards tidligere leder i *Fugle og Natur*: Det giver ingen mening med jagt i strengt beskyttet natur.

I dag er det mindre end en procent af Danmarks landareal, der er jagtfrie vildtreservater, og med oprettelsen af 10 % strengt beskyttet natur uden rekreativ jagt vil mange dyrebestande få mulighed for at stige i antal og kunne opleves af en stadig mere naturinteresseret befolkning.

DOFs synspunkter på jagt i beskyttede og strengt beskyttede områder fremgår af boksen.

Biodiversitetsrådet og Tænketanken Hav anbefaler også, at jagt i strengt beskyttet natur skal være forbudt (dog ifølge Tænketanken Hav med uændrede jagtregler i de marine vildtreservater, vi allerede har).

I modsætning hertil ønsker Danmarks Jægerforbund jagt i både beskyttet og strengt beskyttet natur. Altså ingen andre begrænsninger end dem, der følger af jagtloven. Jagten i Danmark er blandt de mest intensive i Europa, takket være større bestande af hjorte og gæs nedlægger danske jægere op mod



Der opdrættes og udsættes mere end en million Fasaner, Gråænder og Agerhøns om året alene for at være levende 'skydeskiver' for et stort antal jægere. Her et udsnit af resultatet af en herregårdsjagt. Foto: Erik Thomsen.

dobbelt så meget vildt målt i vægt som for 80 år siden, og i fremtiden får vi meget mere skov og anden natur, så det er vel ikke for meget forlangt, at dyrene skal have helt fred i en tiendedel af landet?

Hertil kommer, at Danmarks Jægerforbund promoverer jægerne som et vigtigt led i naturforvaltningen med en myte om, at det er nødvendigt at regulere dyrebestandene. Det har naturen immervæk klaret selv i mange millioner år. Kun for en lille håndfuld arter af gæs, hjorte og invasive arter kan det være nødvendigt at holde bestandene nede af hensyn til land- og skovbrug samt den øvrige fauna. Det har DOF hele tiden været med på.

DOFs fokus lige nu

Det må være på tide at få stoppet jagt fra motorbåde på havet. Som det eneste land i Europa forfølger og skyder man på rastende og fouragerende fugle fra motorbåd i de danske farvande. Som om det ikke var nok, er det ovenikøbet tilladt at drive motorbådsjagt i størstedelen af de marine EU-fuglebeskyttelsesområder. Se YouTube-videoer via DOFT på dof.dk med eksempler på de massive forstyrrelser fra motorbådsjagt her (spring reklamerne over):

[Havjagt del 1](#)

[Havjagt del 2](#)

[Havjagt del 3](#)

Forskerne ved Aarhus Universitet, der rådgiver den ansvarlige minister om faunaforvaltningen i Danmark, vurderer, at hele 16 trækkende vandfuglebestande "muligvis" holdes nede under naturens bæreevne pga. for stort jagttryk på trækruten. Samtidig er det rekreative pres på naturen i stærk vækst. Alligevel er arbejdet med at oprette nye og udvidede reserver stort set gået i stå i ministeriet.

Selv om jagt i høj grad accepteres af befolkningen, er der en ting, som mange ser kritisk på, nemlig ud-

sætning af mere end en million Fasaner, Gråænder og Agerhøns om året alene for at være levende 'skydeskiver' for et stort antal jægere.

Hertil kommer den helt upåagtede effekt af intensiv jagt, at de jagede dyr bliver langt mere sky, så de flygter på 10-12 gange så stor afstand fra mennesker, som i lande og områder uden eller kun med lidt jagt. Det betyder ikke alene tab af levesteder for dyrene, men også stærkt forringede oplevelsesmuligheder for befolkningen.

Vi kunne nævne en lang række andre problemer med den intensive jagt i Danmark, så der er nok at tage fat på for DOF og den nye minister for Natur og Dyrevelfærd, Christian Rabjerg Madsen.

Hans Melftofte, formand for DOFs naturpolitiske udvalg

Buij, R., S. Moonen, G. Müskens, Y. van der Horst ... & J. Madsen 2026: Crippling rates of waterfowl by gunshot in Northwestern Europe: interspecific and geographic differences give clues to possible management challenges and options. – Eur. J. Wildl. Res. 72: 35.

Hjorth, C. & H. Melftofte 2006: Jagten og ornitologerne: fra dokumentation til lovændringer. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 150-164.

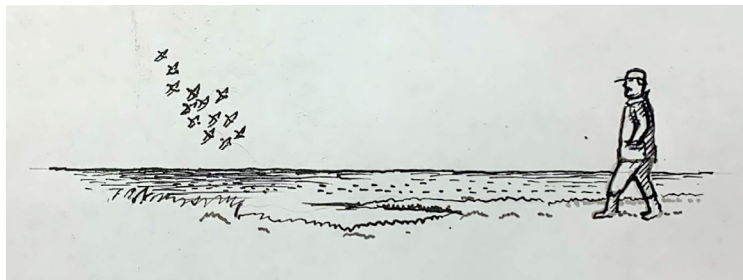
Melftofte, H. 1978: Skudeffektivitet ved intensiv kystfuglejagt i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 72: 217-221.

Melftofte, H. 2000: Europas mest intensive kystfuglejagt. – Fugle & Natur 2000(1): 11-13. Melftofte, H. 2025: Jagtinduceret skyhed med fokus på vandfugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 119: 66-78.

Melftofte, H. & A.P. Tøttrup 2024: Danish hunting in the light of unique citizen science bag statistics spanning 80 years. – Eur. J. Wildl. Res. 70: 117.

Melftofte, H., A. Schäffer & J. Nielsen 1996: Jagtintensiteten i fuglerige vådområder i Danmark 1985-1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 159-174; med appendiks i Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 62-64, 1999.

Ringelman, K.M., C. Arzel, T.C. Cameron, G. Gunnarsson ... & M. Guillemain 2026: Ducks across the pond – challenges and opportunities for collaboration between North America and Europe. – Wildl. Soc. Bull. doi: 10.1002/wsb.70035



Jagten i Danmark er mere intensiv end i de fleste andre lande. Det gør dyrene sky, så de flygter fra mennesker på langt større afstand end de ellers ville have gjort. Tegning af Jens Gregersen.